

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', thứ Sáu, ngày 16/01/2026.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

BÀI 312

PHỤC VỤ CHÚNG SANH LÀ PHÁP GIỚI CỦA BỒ TÁT

Như chúng ta đã biết, trong xã hội ngày nay, mối quan hệ giữa người với người đa phần đều xoay quanh hai chữ “*lợi*” và “*hại*”. Thực tế đã chứng minh rằng, khi đôi bên có lợi lộc thì xem nhau là bằng hữu; trái lại, khi lợi ích không còn thì tình nghĩa đoạn tuyệt, thậm chí chúng ta còn thấy cảnh huynh đệ tương tàn, ngay cả đạo nghĩa giữa cha và con cũng bị lung lay. Vì vậy, nếu chúng ta sống trong xã hội này mà có thể tận tâm tận lực “*phục vụ chúng sanh*” thì thực chất chúng ta không còn ở trong nhân gian tầm thường nữa, mà đang sống trong “*pháp giới của Bồ Tát*”. Điều này khiến chúng ta liên tưởng đến lời dạy của Hòa Thượng: ***“Phật Bồ Tát khi thị hiện ở cõi Ta Bà này, các Ngài vẫn luôn an trú trong pháp giới Thường Tịch Quang. Tâm các Ngài vẫn luôn thanh tịnh, tự tại, không có chướng ngại”***.

Cho dù chúng ta có “*tay nắm tay*” cùng đi với Phật, thì Phật vẫn ở trong thế giới thanh tịnh của “*Thường Tịch Quang*”, còn chúng ta vẫn đang trầm luân trong cảnh giới của “*chúng sanh*” - đầy rẫy phiền não, đau khổ và lo toan. Cho nên, Hòa Thượng nói: ***“Hằng ngày, khi chúng ta thực hiện những công việc phục vụ chúng sanh, đó chính là lúc chúng ta đang chuyển đổi cảnh giới của chính mình - chuyển đổi hoàn cảnh sống của một phàm phu sang cảnh giới của Bồ Tát, Thánh Hiền”***. Trong khi người thế gian đang đắm chìm trong pháp giới người vốn đầy rẫy những đấu tranh, sân hận, lo toan cùng những nỗi niềm được và mất, nếu quyết tâm chuyển hóa thì chúng ta dù đang hiện hữu trong pháp giới ấy lại được an trú trong tâm cảnh của Bồ Tát, Thánh Hiền. Nếu ngay trong đời này chúng ta không chuyển đổi được cảnh giới, chúng ta sẽ phải chờ đến ngày vãng sanh về thế giới của Phật mới chân thật chuyển đổi cảnh giới.

Chúng ta vốn đã biết rất rõ: “*Tham*” là Ngã quý, “*Sân*” là Địa ngục, “*Si*” là Súc sanh. “*Si*” là sự mê mờ, không phân biệt được chánh - tà, không phân biệt

được phải - quấy hay tốt - xấu; thấy người ta làm gì thì mù quáng làm theo. Khi làm bất cứ việc gì, chúng ta phải tự vấn xem việc đó có phù hợp với đạo lý và thuần phong mỹ tục hay không; có đúng với vai trò của một người học Phật hay không? Một khi đã vướng vào tham, sân, si thì chắc chắn chúng ta sẽ bị đọa vào địa ngục, ngã quỷ, súc sanh.

Chính vì lẽ đó, hằng ngày chúng ta cần phải tích cực chuyển đổi cảnh giới của chính mình. Trong khi người thế gian sống trong sự tranh giành, trong sự “lợi” và “hại”, thì chúng ta chọn lối sống không tranh giành, không tư lợi. Chúng ta hãy luôn nghĩ đến việc cho đi; làm thế nào để “bố thí” được nhiều nhất và những phẩm vật mình trao đi phải là những thứ tốt nhất. Điều này tưởng chừng như vô cùng khó khăn, nhưng khi chúng ta chân thật thực hành thì mọi sự lại rất thuận lợi.

Có một chuyên gia về phân vi sinh chế biến từ rác thải nhà bếp từng được chúng ta tặng rau, người ấy cũng tận lực trồng rau nhưng thừa nhận rằng rau của họ vẫn không tốt và tươi đẹp như của chúng ta. Có một lý do dẫn đến sự khác biệt mà họ không nhận ra, đó là họ làm để bán, còn chúng ta làm để cho tặng, “bố thí”. Ngay cả sản phẩm đậu phụ của chúng ta cũng vậy, người khác không thể hiểu tại sao chúng ta có thể làm ra những miếng đậu có hương vị thơm ngon tuyệt hảo đến vậy. Điều này thực sự đơn giản và dễ hiểu: Khi chúng ta nghĩ đến tận gốc của việc cho đi, khi trong tâm chỉ thuần nhất một ý niệm làm sao để “*phục vụ chúng sanh*” được tốt nhất thì mọi thành quả tự khắc sẽ viên mãn.

Trong quy trình sản xuất (ISO), để một sản phẩm đạt được tiêu chuẩn xuất khẩu thì mọi công đoạn, từ quản lý sản phẩm cho đến quản lý con người, đều phải đạt chuẩn. Chẳng hạn, nếu doanh nghiệp sử dụng nhân công, bắt họ làm những công việc nặng nhọc nhưng trả lương không thỏa đáng thì quy trình đó vẫn chưa đạt tiêu chuẩn. Tương tự như vậy, việc chúng ta thực hiện những việc lợi ích của chúng sanh cũng cần phải đạt đến “*tâm chân thành*” - thước đo tiêu chuẩn của người học Phật - ngay từ những điều nhỏ nhất. Trước đây, có người từng phát tâm hứa rằng khi nào chúng ta dùng hết hạt đậu (để làm đậu phụ) thì cứ thông báo để họ tiếp tục gửi đến. Thế nhưng, khi đậu đã hết mà họ chưa kịp gửi, chúng ta liền chủ động mua loại đậu tốt nhất để duy trì công việc mà không cần phải chờ đợi hay lên tiếng nhắc nhở họ. Mặc dù họ rất thành tâm cúng dường toàn bộ

nguồn đậu cho lò đậu đó, nhưng khi công việc bận bịu, có thể họ nhất thời không nhớ đến. Trong những tình huống như vậy, chúng ta tuyệt đối không dùng cái tâm so đo, tính toán hơn thiệt hay được mất. Chính vì lẽ đó mà sản phẩm của chúng ta luôn đạt được chất lượng tốt nhất.

Người thế gian khi làm ra sản phẩm thường chỉ quan tâm đến việc bán để thu lợi nhuận. Để có được nhiều “lợi”, họ tìm mọi cách để giảm chi phí nguyên liệu xuống mức thấp nhất. Thực tế trên thị trường, loại đậu rẻ nhất chỉ khoảng 12.000 đến 14.000 đồng mỗi kg; loại trung bình từ 17.000 đến 18.000 đồng; loại tốt phải từ 20.000 đến 22.000 đồng; riêng loại đậu thượng hạng nhất phải trên 30.000 đồng. Nguyên liệu càng cao cấp có thể tạo ra sản phẩm càng chất lượng hơn, đây là lẽ tất nhiên. Người thế gian không hiểu tại sao đậu của chúng ta mang tặng lại ngon đến thế, trong khi đậu họ mua để ăn lại không ngon bằng. Nguyên nhân chính là vì tâm trục lợi; người bán càng muốn lợi nhuận cao thì càng mua nguyên liệu rẻ tiền. Chính hành động này đã âm thầm làm tổn hại đi thương hiệu và uy tín mà chính họ không hề hay biết. Do đó, tất cả những việc chúng ta làm phải có trình tự, quy trình rõ ràng và quan trọng nhất là phải bắt đầu từ “*tâm chân thật*”.

Trong một thế giới mà người ta luôn sống trong sự cạnh tranh và đặt nặng vấn đề “lợi - hại”, nếu chúng ta không còn tâm tranh giành, không chú trọng đến tư lợi mà chỉ thuần nhất ý niệm làm sao để cho đi, thì thực chất hằng ngày chúng ta đang chuyển đổi cảnh giới của chính mình. Người thế gian khi làm việc thường cân nhắc một ngày công được bao nhiêu tiền; nơi nào trả thù lao cao hơn thì họ sẵn sàng rời bỏ chỗ cũ để đi theo. Ngược lại, chúng ta làm việc mà không cần tính toán ngày công, đó mới chân thật là người có trí tuệ. Chúng ta cần hiểu rằng, việc không tính toán ngày công không có nghĩa là không có công.

Người thế gian vốn không thấu hiểu được đạo lý mà Hòa Thượng thường chỉ dạy: “***Những thứ gì mà chúng ta nhận lấy mà không trả bằng tiền, thì chắc chắn phải trả bằng chính phước báo của chính mình***”. Chúng ta hãy cẩn thận suy ngẫm, trong cuộc sống này chúng ta đã thọ nhận biết bao nhiêu ân đức của thầy cô, cha mẹ và quốc gia. Vậy đã bao giờ chúng ta khởi lên ý niệm tri ân và báo ân một cách chân thật hay chưa? Thực tế, có biết bao nhiêu người đã âm thầm thành toàn cho chúng ta. Trong nhà Phật thường nhắc nhở về “***Tứ trọng ân***”:

*“Trên đền bốn ơn nặng, dưới cứu khổ ba đường”. Đó chính là ơn cha mẹ, ơn quốc gia, ơn thầy cô và ơn chúng sanh - những người đã thành toàn cho cuộc sống của chúng ta. Chúng sanh thành toàn cho cuộc sống của chúng ta là những người công nhân làm đường cho chúng ta đi, là người thợ xây cầu cho chúng ta qua, là người thợ may cho chiếc áo ta mặc... Chính vì vậy, khi học Phật, chúng ta cần thấu hiểu rõ ràng một đạo lý: *Những gì chúng ta thành tâm bỏ ra mà không nhận lại bằng tiền bạc, thì chắc chắn sẽ nhận lại bằng phước báo.**

Thực tế, tôi vốn xuất thân từ một gia đình nghèo khó, cha mẹ đều là bần cố nông. Thời điểm tôi lập gia đình, mẹ tôi thậm chí đã từng lo lắng mà cảnh báo rằng nếu hai đứa đến với nhau thì cuộc sống sẽ lâm vào cảnh tàn mạt vì tuổi tác không hợp nhau. Thế nhưng, điều may mắn lớn nhất là từ thuở nhỏ tôi đã sớm được tiếp cận với Phật pháp. Ngày ấy, thấy bà nội ăn chay, tôi cũng tập ăn chay; thấy bà nội niệm Phật, tôi cũng bắt đầu niệm Phật. Chính từ những nhân duyên đó mà thiện tâm trong tôi đã dần được hình thành. Tuy có một thời gian ngắn sau khi lập gia đình và đi làm, tôi phải quay lại ăn mặn, nhưng bản thân sớm nhận ra đó không phải là cách sống dành cho mình. Vì vậy, tôi đã quyết định quay trở lại với việc ăn chay và hữu duyên tiếp cận được pháp của Hòa Thượng. Khi nghe Hòa Thượng dạy về *“bố thí”*, tôi đã tích cực thực hành. Thuở ban đầu, việc thực hiện chưa được mạnh mẽ vì trong tâm vẫn còn sợ được sợ mất, sợ lỗi. Tuy nhiên, theo thời gian, khi lòng tin đã kiên cố, tôi bắt đầu hành trì một cách mạnh mẽ.

Như mọi người đã biết, từ khi mạng xã hội như Facebook hay Zalo ra đời, tôi hoàn toàn không sử dụng. Tôi không tiếp xúc hay thân thiết với ai và cũng không hề kêu gọi sự hỗ trợ trên mạng. Vậy mà, mọi việc vẫn được triển khai tích cực và viên mãn. Các đồng tu ở Hòa Phú (Đà Nẵng) có thể đến tham quan sự đổi mới của khu đào tạo này với những vườn rau xanh ngát được quy hoạch lại và 600 m² sân chơi dành cho các con đang dần hoàn thiện. Nhiều người sẽ thắc mắc nguồn lực từ đâu mà có? Đúng như lời Hòa Thượng đã dạy: ***“Việc gì chúng ta thật tâm vì chúng sanh mà làm, thì Phật Bồ Tát sẽ tự khắc quan tâm”***. Điều quan trọng nhất là chúng ta dám phát tâm để làm những việc mà Phật Bồ Tát đã làm.

Tại Sơn Tây, hai vườn rau thủy canh với diện tích 400 m² vẫn đang xanh tốt, lò đậu vẫn hoạt động đều đặn; vườn rau thổ canh cũng được quy hoạch, chăm sóc

đẹp như một công viên và cho thu hoạch rất nhiều. Hôm kia, các thầy cô ở Đà Nẵng vừa nhận được một thùng rau bắp cải; hôm qua, tôi cũng nhận được một thùng rau bắp cải và súp lơ tươi ngon. Đó chính là những thành quả của việc chân thật làm việc, chân thật lao động vì người khác. Chúng ta đừng lầm tưởng rằng vì người là không có phần mình trong đó. Hòa Thượng đã chỉ dạy: **“Vì người mới là chân thật vì mình”**. Ngược lại, nếu chúng ta chỉ biết sống ích kỷ vì riêng mình thì đó lại chính là đang làm hại chính mình.

Trong buổi lễ vía Phật vừa qua được tổ chức tại Sóc Trăng, nhiều người không biết rằng rau củ quả được chuyển đến từ các vườn rau của chúng ta ở Đà Nẵng, Gia Lai, Tây Ninh, Đà Lạt và cả Hà Nội. Một buổi lễ với sự tham gia của mấy trăm người và các Phật tử địa phương nhưng thực phẩm vẫn còn dư dả. Đó chính là minh chứng cho đạo lý: vì người mới chân thật là vì chính mình.

Tại nhà tôi ở Đà Lạt không được trang bị lò đậu vì hệ thống thoát nước chưa đảm bảo; nếu làm đậu mà không có đường thoát nước tốt thì sẽ gây ra mùi hôi thối, ô nhiễm. Thế nhưng, tôi luôn có đậu để tặng và kết duyên với mọi người nhờ được các học trò từ Đắc Lắc và Đà Nẵng gửi tặng. Tôi muốn nói để mọi người thấy rằng: Chúng ta đang thực sự chuyển đổi pháp giới, chuyển đổi hoàn cảnh sống của chính mình.

Người thế gian hiện nay đa phần nghĩ nhiều đến chuyện *“tự tư tự lợi”*, sợ được sợ mất, sợ thành sợ bại, sợ hơn sợ thua, sợ lời sợ lỗ. Chính tâm được mất đó khiến họ bị chìm đắm trong sự lo âu và buồn khổ. Trái lại, chúng ta chỉ lo nghĩ làm sao để có thể tặng cho người được càng nhiều càng tốt, đặc biệt là việc trao tặng này không phân biệt đối tượng, không dựa trên cảm tình riêng tư. Tôi thường căn dặn các học trò ở khắp mọi nơi thực hiện theo lời Hòa Thượng chỉ dạy về tinh thần bình đẳng đối đãi: Hãy trao tặng đến tất cả mọi người, không phân biệt người thân hay người lạ, cũng không phân biệt người đó có tin Phật hay không. Khi làm được như vậy, chúng ta đang chân thật chuyển đổi hoàn cảnh sống của chính mình. Trong khi người thế gian vẫn mãi mê tính toán lợi - hại, được - mất, thì chúng ta thấu hiểu rõ ràng lời dạy của Hòa Thượng: **“Vì chúng sanh phục vụ chính là pháp giới của Bồ Tát, là hoàn cảnh sống của Bồ Tát”**.

Người thế gian thường than vãn: *“Tại sao cuộc sống của tôi lại đầy rẫy khổ đau và phiền muộn thế này?”*. Đó là vì họ luôn lo sợ được - mất, sợ hơn - thua

mà không biết cách chuyển đổi. Chỉ cần chúng ta biết xoay chuyển, phát tâm hy sinh, phụng hiến và cho đi một cách vô điều kiện, thì tự nhiên hoàn cảnh sống của chúng ta sẽ hoàn toàn thay đổi. Ở thế gian, người mang lại lợi ích thì là bạn, còn gây hại thì hóa thành kẻ thù. Nhưng đối với những người chân thật học Phật như chúng ta, thì tất cả chúng sanh đều là bạn.

Hòa Thượng dạy rằng: ***“Nếu cả đời chỉ biết tính toán lợi hại, so đo hơn thiệt, thì chúng ta đang sống trong pháp giới của người thế gian. Còn nếu sống chân thật, biết hy sinh phụng hiến, chỉ biết cho đi không màng được mất, thì chúng ta đang bước vào pháp giới của Bồ Tát”***. Vậy thì, mỗi chúng ta hãy tự chọn lấy một pháp giới để an trú. Nói một cách rõ ràng hơn, đó là sự lựa chọn về tâm cảnh: chúng ta chọn tâm cảnh của Bồ Tát hay tâm cảnh của một phàm phu? Tất cả đều do chính mình tự quyết định. Phật Bồ Tát không thể chọn thay cho chúng ta. Cho dù các Ngài có khuyên giải, chỉ dạy tận tình đến đâu mà chúng ta không chịu thực hành thì mãi mãi chúng ta vẫn trầm luân trong tâm cảnh của một phàm phu. Trái lại, nếu chúng ta biết lắng nghe, tiếp nhận và thật làm, thì tuy thân tướng này vẫn là phàm phu nhưng tâm cảnh của chúng ta đã là Bồ Tát.

Hòa Thượng cũng chỉ dạy rằng, hoàn cảnh sống cần phải dựa trên một tiêu chuẩn nhất định. Hằng ngày chúng ta làm việc tốt, nhưng liệu đó có thực sự là tốt hay không? Thực tế, không thiếu những người làm việc tốt nhưng ẩn sau đó lại là những mưu đồ tư lợi. Do đó, làm việc tốt phải đặt trong tâm cảnh của người tu hành “*năm giới*”, “*mười thiện*”. Nếu hằng ngày chúng ta hy sinh phụng hiến, làm rất nhiều việc nhưng lại không tu “*năm giới*”, không tu “*mười thiện*”, thì những việc tốt ấy sẽ không mang lại ý nghĩa chân thật. Còn đối với nhà Nho, chúng ta phải chân thật và chăm chỉ học tập “*ngũ luân*”, “*ngũ thường*” và “*bát đức*”. Việc làm tốt cần phải có tiêu chuẩn rõ ràng; chính nhờ tiêu chuẩn đó mà chúng ta mới có thể phân định được chánh - tà, mới chân thật nhận biết được đâu là “*thật tốt*” và đâu chỉ là “*giả tốt*”.

Trên Kinh Phật nói: ***“Chân thật phát tâm Bồ Đề, xả mình vì người, vì hết thảy chúng sanh mà phục vụ, thì đó chính là pháp giới của Bồ Tát, A La Hán. Vì vậy, chúng ta là học trò của Phật cần phải tự phản tỉnh xem mình đã chân thật học theo Phật hay chưa; đã thực sự quy y Phật hay chưa?”*** Hòa Thượng nói: ***“Nếu chân thật là học trò của Phật Bồ Tát, chúng ta phải thấu hiểu rằng***

học Phật Bồ Tát là phải làm ra tấm gương tốt cho xã hội". Người thế gian thường có tâm niệm rằng hễ thấy mình làm tốt mà người khác làm xấu thì mình sẽ không làm nữa. Quan niệm như vậy là sai. Việc người thế gian làm xấu là việc của họ, còn việc chúng ta làm tốt là bổn phận của chính mình.

Hòa Thượng nói: ***"Phật pháp chính là giáo dục yêu thương, giáo dục lòng từ bi. Khi người khác đối xử không tốt với mình, chúng ta lại càng phải đối đãi tốt với họ để cảm hóa họ; phải chuyển hóa một người ác trở thành người thiện, biến một việc xấu ác trở nên tốt đẹp. Tuyệt đối không nên vì thấy người ta chưa tốt mà nảy sinh tâm ý khai trừ hay xua đuổi"***. Chúng ta hãy chiêm nghiệm hai chữ ***"Phật giáo"***: ***"Giáo"*** là giáo dục, ***"Phật"*** là Phật Đà, chỉ cho con người hoàn thiện. Do đó, ***"Phật giáo"*** chính là nền giáo dục giúp con người trở thành người hoàn thiện. Người thế gian vì chưa tốt nên mới cần đến sự giáo dục của chúng ta. Cũng giống như bản thân chúng ta trước đây khi chưa tốt, Phật Bồ Tát đã đến giáo hóa và dạy bảo. Trước khi học đạo, chúng ta từng có những hành vi ngông cuồng, thậm chí là bất hiếu với cha mẹ, hay hủy báng cả Phật Bồ Tát, Thánh Hiền. Chính vì lẽ đó, Hòa Thượng dạy chúng ta thấy người chưa tốt thì cần phải giáo dục để họ trở nên tốt đẹp, đó mới chân thật là ý nghĩa của giáo dục.

Hòa Thượng nói: ***"Khi chúng ta đã học Phật, trước tiên ngay trong gia đình, mỗi người trong chúng ta phải chân thật thị hiện tấm gương tốt. Khi gia đình chúng ta trở thành một biểu pháp tốt, điều đó sẽ tự nhiên cảm hóa được những người hàng xóm xung quanh"***. Chúng ta tuyệt đối không thể nảy sinh tâm ý oán trách rằng người thân trong nhà chưa tốt hay chưa biết học Phật. Hòa Thượng đã chỉ dạy: ***"Chính bởi vì họ chưa phải là người tốt, họ chưa biết học Phật, nên chúng ta mới cần phải tiếp độ họ"***. Khi đã học Phật, chúng ta phải đem những giáo pháp quý báu ấy vận dụng vào ngay trong đời sống thường nhật để làm ra một tấm gương cho người xung quanh, giúp họ chuyển đổi được tri kiến, cách làm và lời nói. Đó chính là giáo dục.

Hòa Thượng nói: ***"Xã hội ngày nay tràn đầy những điều bất thiện như lừa gạt, trộm cướp"***. Nếu như trước đây, kẻ cướp phải trực tiếp xông vào khống chế người để đoạt lấy tài vật; ngày nay, những kẻ lừa đảo chỉ cần ngồi ở một nơi xa xôi nào đó mà vẫn có thể chiếm đoạt những số tiền khổng lồ của người khác. Thời gian qua, mỗi chúng ta hầu như đã nghe, hoặc biết, thậm chí là bị ảnh hưởng bởi

những việc bất thiện như trên. Thực tế, người xấu sở dĩ hành động xấu ác như vậy là do họ chưa được giáo dục làm người tốt, mà trái lại còn bị tiêm nhiễm bởi những tư tưởng bất thiện từ những người xấu ở xung quanh. Qua đó, chúng ta nhận thấy năng lực của con người thật là vô hạn. Nếu chân thật làm việc thiện, chúng ta có thể đạt đến cảnh giới thành Phật. Trái lại, nếu dấn thân vào những việc xấu ác, con người cũng có thể trở nên cùng hung cực ác.

Điều này khiến chúng ta nhớ đến lời dạy của Lục Tổ Huệ Năng: ***“Nào ngờ tự tánh, năng sanh vạn pháp”***. Vậy tại sao khi đã thấu triệt rằng tự tánh có khả năng biến hiện ra muôn pháp, chúng ta lại không tích cực thực hành tất cả những việc thiện lành để đạt đến đỉnh cao của sự tốt lành? Nếu chúng ta không chịu tu sửa mà cứ để bản thân tùy tiện làm theo những tập khí xấu ác, thì đến một lúc nào đó, sự xấu ác ấy sẽ đạt đến mức cùng hung cực ác, khiến chúng ta không thể kịp quay đầu.

Hòa Thượng nói: ***“Quan niệm của người thế gian khi đối đãi với nhau chỉ dựa trên sự tính toán lợi hại và thiếu đi sự chân thật là một sai lầm lớn. Chúng ta cần phải giúp đỡ mọi người, đặc biệt là khuyên nhủ những người thân trong gia đình mình phải dùng tâm chân thành và tâm thanh tịnh để đối nhân xử thế”***. Khi người thế gian dùng tâm gian dối và thiếu trung thực để lừa gạt lẫn nhau, họ đang tự giam mình trong một hoàn cảnh sống đầy rẫy lo toan và đau khổ. Ngược lại, chúng ta sẵn sàng cho đi, biết thay đổi hoàn cảnh sống, chúng ta đã thực sự chuyển đổi được tâm cảnh của chính mình.

Thực tế, nếu thiên hạ có muốn lừa gạt thì cũng chẳng có gì để họ lấy đi, bởi chúng ta đâu có dư dả. Nhiều người bị lừa gạt là vì tâm tham cầu, chất chứa quá nhiều, trong khi chúng ta ngày ngày ***“bố thí”*** gần như tất cả những gì mình có. Ngay như tài khoản ngân hàng của tôi hiện nay, dù cho kẻ xấu có xâm nhập và chuyển tiền đi chẳng nữa thì số dư trong đó cũng chẳng đáng bao nhiêu.

Chính vì lẽ đó, Hòa Thượng dạy chúng ta phải khuyên nhủ người thân và quyến thuộc hãy dùng ***“tâm chân thành”*** và ***“tâm thanh tịnh”*** để đối nhân xử thế, tiếp vật. Khi chúng ta đem tâm chân thành và thanh tịnh đối đãi với hết thảy mọi người, đó chính là lúc chúng ta đang chuyển đổi hoàn cảnh sống từ một phạm phu sang cảnh giới của Bồ Tát. Khi chúng ta làm những việc của Bồ Tát, chúng

ta sẽ tự khắc tương ứng với Bồ Tát. Nói một cách rõ ràng hơn, chỉ khi chúng ta niệm Phật thì tâm ta mới có thể tương ứng được với Phật A Di Đà.

Hòa Thượng nói rằng, có người sẽ thắc mắc: *“Anh làm như vậy chẳng phải là người ngốc hay sao?”*. Tôi nhớ có một bà cụ đứng bên ngoài vườn rau ở Sơn Tây, bà hỏi tôi với vẻ ngạc nhiên: *“Các chú trồng rau rồi cứ mang đi cho không như vậy đó hả?”*. Tôi thưa: *“Dạ, chúng con trồng chỉ để cho đi thôi”*. Bà cụ liền lắc đầu tỏ vẻ không hiểu. Chính vì vậy, Hòa Thượng dạy chúng ta phải giảng giải cho người thế gian hiểu rằng: Hành động như thế mới chân thật là người thông minh chứ không phải người ngốc. Kẻ *“tự tư tự lợi”*, chỉ biết lo cho bản thân mình, đó mới là người mê muội. Người biết cho đi mới là người thông minh.

Hòa Thượng nói: ***“Nếu là người ngốc thì Phật Bồ Tát đâu có dạy chúng ta”***. Trong ***“Tứ Nhiếp Pháp”***, Phật dạy về *“bố thí”* là việc đầu tiên để nhiếp phục chúng sanh. Nếu cho đi là việc ngốc nghếch thì chẳng lẽ Phật Bồ Tát lại là người ngốc sao? Hòa Thượng khẳng định: ***“Người ngốc thì không thể thành được Phật Bồ Tát; mà đã là Phật Bồ Tát thì tuyệt nhiên không phải là hạng người ngốc”***. Chúng ta cần phải giảng giải điều này cho mọi người hiểu, nếu không, hằng ngày chúng ta làm việc thiện mà họ lại tưởng mình là người khờ dại. Thật ra, ngay từ nhỏ chúng ta đã được nghe câu tục ngữ: *“Bánh ít trao đi, bánh quy trao lại”*. Khi ra miền Bắc, tôi lại được nghe thêm một câu tương tự: *“Người ta ăn thì còn, con ăn thì hết”*. Đạo lý cho đi là nét văn hóa tốt đẹp, thể hiện tinh thần tương thân tương ái đã lưu truyền ngàn đời.

Rõ ràng chúng ta thấy trong xã hội này, có tiền chưa chắc đã mua được những sản phẩm sạch chân thật. Những gì người thế gian gọi là *“sạch”* chẳng qua cũng chỉ là giảm bớt lượng thuốc nông dược hay phân bón hóa học, chứ không phải là hoàn toàn không có. Việc chúng ta tạo ra những thực phẩm sạch để trao tặng, ban đầu người thế gian có thể chưa lưu tâm, nhưng dần dà họ sẽ nhận ra giá trị thực sự. Đến nay, mọi người mới chân thật cảm nhận được giá trị quý báu từ những vườn rau của chúng ta. Vừa qua, có người đã bộc bạch với tôi rằng, những ngày không có rau sạch của chúng ta, họ phải mua rau bên ngoài và khi dùng liền bị đau bụng.

Điều này cho thấy việc chúng ta làm nhằm mục đích khuyến khích mọi người, nhất là những người nông dân, cần tìm cách giảm thiểu tối đa thuốc nông

được và phân bón hóa học. Thực tế tại Sơn Tây, dù không hề sử dụng hóa chất, nhưng su hào, súp lơ, bắp cải của chúng ta vẫn xanh tốt. Đó chính là cách chúng ta làm ra những sản phẩm chất lượng để giúp người thế gian “hiệu đính” lại cách nghĩ, cách thấy và cách làm của chính họ.

Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta biết tùy thuận theo giáo huấn của Phật Đà mới chân thật là có trí tuệ. Nếu như chúng ta làm trái với giáo huấn của Thánh Hiền thì nhất định sẽ có khổ nạn. Chúng ta cần phải giảng giải đạo lý này một cách tường tận, đồng thời chính bản thân phải thị hiện tấm gương kiên trì, bền bỉ để cho người thế gian xem”***. Đây là một đạo lý vô cùng sâu sắc. Việc chuyển đổi được lòng người không thể mong cầu trong vài tháng hay vài năm. Hòa Thượng dạy rằng, chỉ khi chúng ta kiên trì qua “lâu ngày dài tháng” thì chúng sanh mới chân thật cảm động và quay đầu; mà một khi họ đã biết quay đầu thì liền được cứu độ. Cho nên, việc chúng ta đang làm không chỉ tính bằng năm tháng, mà thậm chí là cả cuộc đời này. Tôi thường chia sẻ với các học trò rằng, chúng ta hãy nỗ lực phụng hiến cho đến hơi thở cuối cùng. Thực tế, lúc chúng ta còn sống, người thế gian chưa chắc đã tin, thậm chí họ còn không tán thành hoặc tạo ra những chướng ngại. Nhưng chúng ta vẫn cứ làm, để đến khi chúng ta ra đi, lúc đó họ mới viết những lời truy điệu, tưởng niệm đầy cảm xúc.

Để có thể kiên định trên hành trình dài đằng đẵng ấy, chúng ta phải giữ được “hằng tâm bền bỉ”. Dẫu gặp bao nhiêu khó khăn hay chướng ngại, tâm ta vẫn phải kiên định để làm. Thậm chí, khi chúng ta trồng được những vườn rau xanh tốt, làm ra những miếng đậu phụ thơm ngon mà chỉ để cho đi, người thế gian sẽ cười nhạo và cho rằng chúng ta là kẻ ngốc. Những người có tâm cảnh như vậy làm sao thấu hiểu được niềm vui của sự cho đi, niềm vui còn thù thắng hơn nhiều so với việc nhận tiền của người khác. Thực tế minh chứng rằng, chưa từng có ai chân thật hạnh hạnh “bố thí” mà lâm vào cảnh nghèo đói hay thiếu thốn. Hãy nhìn vào mình chúng từ chính bản thân tôi khi tích cực “bố thí” vẫn luôn nhận được sự quan tâm ân cần của các học trò từ khắp mọi miền. Tôi xin đúc kết lại một câu để mọi người chiêm nghiệm: Người chân thật “bố thí” sẽ không bao giờ lâm vào cảnh đói khổ hay khó khăn./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót.

Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!